УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ – ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Докторске академске студије

ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ НАУЧНЕ ЗАСНОВАНОСТИ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат

мср Антонина Костић

Радни наслов теме докторске дисертације

„Утицај експлицитног поучавања изговора на развој фонетско-фонолошке компетенције србофоних студената модерног грчког језика"

Предложени ментор

др Војкан Стојичић, доцент

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ ЗА ОЦЕНУ НАУЧНЕ ЗАСНОВАНОСТИ ТЕМЕ

1.1. ДАТУМ И ОРГАН КОЈИ ЈЕ ИМЕНОВАО КОМИСИЈУ

Одлуком бр. 1109/1 донетом дана 26. априла 2023. године, Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду образовало је, уз сагласност предложених чланова, Комисију за оцену научне заснованости теме докторске дисертације докторанда мср Антонине Костић под насловом „Утицај експлицитног поучавања изговора на развој фонетско-фонолошке компетенције србофоних студената модерног грчког језика".

1.2. САСТАВ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ НАУЧНЕ ЗАСНОВАНОСТИ ТЕМЕ

1. ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ
   Име и презиме: др Анка Рађеновић
   Звање: доцент
   Ужа научна област: Неохеленистика
   Датум избора у звање: 10. 7. 2019.
   Установа на којој је запослен: Филолошки факултет Универзитета у Београду

2. ЧЛАН КОМИСИЈЕ
Име и презиме: др Оливера Дурбаба
Звање: редовни професор
Ужа научна област: Методика наставе немачког језика
Датум избора у звање: 7. 12. 2016.
Установа на којој је запослен: Филолошки факултет Универзитета у Београду

3. ЧЛАН КОМИСИЈЕ
Име и презиме: др Весна Крајишник
Звање: ванредни професор
Ужа научна област: Српски као страни језик
Датум избора у звање: 31. 5. 2022.
Установа на којој је запослен: Филолошки факултет Универзитета у Београду

4. ЧЛАН КОМИСИЈЕ
Име и презиме: др Лидија Митић
Звање: доцент
Ужа научна област: Примењена лингвистика
Датум избора у звање: 11. 10. 2022.
Установа на којој је запослен: Демокритов универзитет у Тракији

II ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ КАНДИДАТА ЗА ИЗРАДУ ДИСЕРТАЦИЈЕ

2.1. БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Антонина Костић је рођена у Београду, 1993. године. Ради као лекторка за модерни грчки језик и студенткиња је докторских студија на Катедри за неохеленске студије Филолошког факултета Универзитета у Београду. Основне академске и дипломске академске студије завршила је на истом факултету, а тема њеног мастер рада је била „Мотивациони ставови и културни стереотипи у процесу учења модерног грчког језика“ (ментор: доц. др Војкан Стојичић). Такође, 2016. године одбранила је мастер рад и на Факултету економских и политичких наука Аристотеловог универзитета у Солуну, на Катедри за новинарство и масовне комуникације. Тема мастер рада је била „The influence of media, personal and cultural factors on the migration intentions of young people in Serbia and Greece“ (Утицај медија, личних и друштвених фактора на жељу младих људи да мигрирају из Србије и Грчке, ментор: др Андонис Гардикјотис). У току свог школовања била је стипендисткиња Фонда за младе таленте, док је модерни грчки језик усавршавала и на програму Школе за новогрчки језик Универзитета у Атини. У току основних и мастер студија своје усавршавање је наставила кроз практичне обуке у дипломатским представништвима Републике Грчке и Републике Србије, у Београду и Солуну, док је 2014. године примила похвалу Филолошког факултета Универзитета у Београду за изузетан успех у току основних академских студија. У току 2022. године своје искуство је употпунила праксом у Центру за византијске, неохеленске и кипарске студије Универзитета у Гранади, као и похађањем програма усавршавања на Кипарском педагошком институту. Од почетка свога ангажовања на Филолошком факултету учествује на међународним и домаћим скуповима и објављује научне и стручне радове из области примењене лингвистике, глотодидактике и фонологије. Поседује вишегодишње искуство у консекутивном и симултаном превођењу разноврсних манифестација и билатералних састанака. Бави се стручним и књижевним превођењем, а њени преводи поезије објављени су у појединим књижевним часописима. Године 2021. је, у сарадњи са издавачком кућом „Чаробна књига“, објављен и њен превод стрипа „Вршњаци“, аутора Аркаса. Чланица је Асоцијације за

неохеленске студије Србије, Друштва за примењену лингвистику Србије и Друштва за стране језике и књижевности Србије.

2.2. БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

1. Костић, А. (2018). „Буни се као Грк у апсу“ – студија о мотивацији, стереотипима и предрасудама при учењу модерног грчког језика. *Примењена лингвистика*, *19.* Београд – Нови Сад, 129–140.
   UDK 81’33., ISSN 1451-7124

2. Костић, А., Бећић, М. (2019). Језичка анксиозност: говорна продукција у настави модерног грчког као страног језика. У: *Језици и културе у времену и простору, VIII*(2). Нови Сад: Филозофски факултет, (455–468).
   UDK 371.1::811.14’06

3. Костић, А. (2019). Фактори мотивације и утицај нових технологија у процесу учења модерног грчког као страног језика. *Живи језици XXXIX*(1). Друштво за стране језике и књижевности Србије – Филолошки факултет БУ, 101–121.
   UDK 371.3::811.14'06'243

4. Бећић, М., Костић, А. (2021). Модерни грчки као страни језик на Балкану – изазови и перспективе у универзитетској настави. У: *Мапирање балканских рута 2: књижевни, културни и лингвистички пејзажи – европске перспективе*. Филолошки факултет Универзитета у Београду, Факултет за хуманистичке науке, Катедра за албански језик и књижевност Универзитета у Валони „Исмаил Ћемаљи”, (107–122).
   https://doi.org/10.18485/mbr.2020.2.ch7

5. Костић, А. (2021). Интерференција српског у писаној продукцији модерног грчког језика као страног. У: *Савремена проучавања језика и књижевности, XII*(1). Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, (333–348).
   УДК 378.147.091.3:811.14’06’243

6. Костић, А., Стојичић, В. (2021). Ставови студената неохеленистике о примени ИКТ алата у развијању фонолошке компетенције. *Узданица – часопис за језик, књижевност и педагошке науке, XVIII*(2). Јагодина: Факултет педагошких наука, 329–342.
   https://doi.org/10.46793/Uzdanica18.II.329K

7. Стојичић, В., Костић, А. (2021). Улога приручника у развијању фонолошке компетенције код србофоних говорника модерног грчког као страног језика. *Књижевност и језик, 68*(2). Београд: Друштво за српски језик и књижевност, 331–342.
   ISSN 0454-0689, https://doi.org/10.18485/kij.2021.68.2.6

8. Костић, А. (2022). Елементи реторике у функцији развијања усмене продукције на страном језику – пример модерног грчког. *Philologia Mediana, 14*(14), 341–353.
   https://doi.org/10.46630/phm.14.2022.25

9. Бећић, М., Костић, А., Ламбропулу, М. (2022). О супротним везницима у напоредном и зависном односу: случај изворних говорника српског који усвајају модерни грчки као страни језик. *Анали Филолошког факултета, 34*(1), 107–124.
   https://doi.org/10.18485/analiff.2022.34.1.7

10. Костић, А. (2022). Употреба женских *nomina agentis* у огласима за посао – упоредна анализа

српског и модерног грчког језика. *ФИЛОЛОГ – Часопис за језик, књижевност и културу 13*(25), 143–162.
https://doi.org/10.21618/fil2225143k

11. Lampropoulou, M., Kostic, A. (2022). Stylistics in comics: a case study of interjections in two *Asterix and Obelix* comics in Greek and Serbian. У: *Језици и културе у времену и простору, X*(1). Нови Сад: Филозофски факултет, (65–75).
UDK 741.5:811.14'06'255.4=163.41741.5:811.14'06'255.4=14'06
https://digitalna.ff.uns.ac.rs/sadrzaj/2022/978-86-6065-717-8

12. Костић, А. (2022). Фонетске грешке и хиперкорекција личних имена и топонима у модерном грчком као страном језику. *Методички видици, 13*. Нови Сад: Филозофски факултет, 207–232.
УДК: 811.14'06'373.2
https://metodickividici.ff.uns.ac.rs/index.php/MV/issue/view/144/2217-415X-2022

III ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

Име и презиме ментора: др Војкан Стојичић
Звање: доцент
Датум избора у звање: 31. 5. 2022.
Установа на којој је запослен: Филолошки факултет Универзитета у Београду
Ужа област научно-истраживачког рада: Неохеленистика

Радови ментора из уже научне области којој припада тема предложене дисертације (најмање пет радова):

1.	Миловановић, Ј., Стојичић, В. (2023). Ортографске вежбе у настави српског као страног језика. У: *Српски као страни језик у теорији пракси V*. Београд: Филолошки факултет (рад прихваћен за штампу).
2.	Λαμπροπούλου, Μ., Στόιτσιτς, Β. (2021). <δ> ή <ντ>; <θ> ή <τ>; <γ> ή <γκ>; Συστηματικά λάθη κατά την εκμάθηση του ορθογραφικού συστήματος της ελληνικής γλώσσας από σερβόφωνους φοιτητές. In: *Proceedings of the ICGL14* (671–683). Patras: University of Patras. ISBN: 978-618-5496-03-6 https://resmicte.library.upatras.gr/icgl/article/viewFile/3703/3748
3.	Стојичић, В., Костић, А. (2021). Улога приручника у развијању фонолошке компетенције код србофоних говорника модерног грчког као страног језика. *Књижевност и језик*, 68 (2). Београд: Друштво за српски језик и књижевност, 331–342. УДК 811.14'06'243, ISSN 0454-0689 http://doi.fil.bg.ac.rs/pdf/journals/kij/2021/kij-2021-68-2-6.pdf
4.	Костић, А., Стојичић, В. (2021). Ставови студената неохеленистике о примени ИКТ алата у развијању фонолошке компетенције. *Узданица – часопис за језик, књижевност и педагошке науке*, XVIII/2. Јагодина: Факултет педагошких наука, 329–342. УДК 811.14'06'243, ISSN 1451-673X https://pefja.kg.ac.rs/wp-content/uploads/2022/02/20_STAVOVI-STUDENATA-NEOHELENISTIKE.pdf
5.	Stojičić, V., Lampropoulou, M. (2020). Do you speak Greek? A case study of L2 Serbian learners of Greek. *Teme*, XLIV/ 1. Niš: University of Niš, 251–266. UDK 37.026:811.14, ISSN 0353-7919 http://teme2.junis.ni.ac.rs/index.php/TEME/article/view/968/439

6.	Стојичић, В., Милановић, А. (2014). Продуктивне језичке активности у настави модерног грчког језика као страног. У: *Језици и културе у времену и простору 3* (659–667). Нови Сад: Филозофски факултет УНС. ISBN 978-86-6065-282-1 http://digitalna.ff.uns.ac.rs/sites/default/files/db/books/978-86-6065-282-1_0.pdf
7.	Βερβίτης, N., Καπουρκατσίδου, M., Stojičić, V. (2012). Ζητήματα διαγλώσσας στην παραγωγή γραπτού λόγου: η περίπτωση σερβόφωνων φοιτητών με γλώσσα στόχο την Ελληνική. In: *Selected papers of the 10th ICGL* (717–724). Komotini: Democritus University of Thrace. ISBN 978-960-99486-7-8 https://www.icgl.gr/files/greek/67-717-724.pdf

Комисија сматра да доц. др Војкан Стојичић испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације.

IV ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ ТЕМЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

4.1. ФОРМУЛАЦИЈА НАСЛОВА ТЕМЕ

Будући да ће се мср Антонина Костић у својој докторској дисертацији бавити утицајем експлицитног поучавања изговора на развој фонетско-фонолошке компетенције код србофоних студената неохеленистике, Комисија закључује да је радни назив дисертације „Утицај експлицитног поучавања изговора на развој фонетско-фонолошке компетенције србофоних студената модерног грчког језика" прикладан и да добро репрезентује суштину теме истраживања.

4.2. ПРЕДМЕТ ИСТРАЖИВАЊА

Предмет научног истраживања ове докторске дисертације представља утицај експлицитног поучавања изговора на развој фонетско-фонолошке компетенције србофоних говорника на модерном грчком језику. Конкретније, кандидаткиња своје истраживање заснива на поставкама значајних аутора у области примењене лингвистике и усвајања страног језика (Krashen, 1982; Ellis, 1997; Дурбаба, 2011; Saville-Troike, Barto, 2013), кроз чију се призму посматра усвајање сегменталних и супрасегменталних карактеристика као и јасност и разумљивост говора србофоних студената на модерном грчком језику. Када је реч о областима фонетике и фонологије, поједини аутори (Ρεβυθιάδου, Τζακώστα, 2007: 9) наводе да је њихов значај приликом усвајања страног језика често занемариван, па тако и у случају модерног грчког језика. Како се наводи, чак и у граматикама које су намењене изворним говорницима поглавља која се баве овим темама су изузетно ограничена. Стога у универзитетској настави модерног грчког као страног језика србофони говорници фонетско-фонолошке карактеристике углавном усвајају успутно, усмеравајући далеко више пажње на развој других компетенција.

Додатно, значајно је истаћи да је изговор који у мањем или већем степену одудара од језичке норме један од најјаснијих показатеља утицаја J1 на усвајање J2 (Munro, 2008: 193). Иако језичка настава у данашње време за свој примарни циљ нема постизање изговора блиског изворном, усмена продукција ученика нам може открити много тога о процесу усвајања страног језика. Узевши у обзир варијаблу узраста у коме се језик усваја, акцентуација и прозодијска реализација које одступају од изговорних образаца изворног говорника јесу очекиване у универзитетском контексту, осим у посебним случајевима које аутори истичу, као што су изузетан таленат или врло висока мотивација (Munro, 2008: 194).

Полазећи од става да се усвајање страног језика неминовно разликује од усвајања матерњег језика, како по питању потенцијала достизања одређеног нивоа језичке комуникативне компетенције (Μπέλλα, 2020: 17) тако и по питању изговора, мср Антонина Костић спровешће истраживање у којем ће испитати на који начин експлицитна настава фонетике и фонологије страног језика, као и увођење специфичних задатака за увежбавање изговора, утичу на изговор србофоних студената модерног грчког као страног језика. Додатно, испитаће у којој мери србофони говорници на А1 и А2 (ЗЕОЈ) нивоима језичке комуникативне компетенције успевају да усвоје фонетско-фонолошке карактеристике модерног грчког језика, односно у којој мери прате ортофонију. Аутори наводе да ортофонија „установљује нормативну реализацију гласовних функционалних јединица, тј. правила изговора алофона појединачних фонема“ (Subotić, Sredojević, Bjelaković, 2012: 15). Ово је посебно значајно у процесу усвајања језика, како првог тако и страног, будући да се на овај начин подстиче развијање и неговање изговорних навика (Subotić, Sredojević, Bjelaković, 2012: 16).

Посебну пажњу кандидаткиња ће усмерити ка гласовима на чију реализацију није навикнут артикулаторни апарат изворних говорника српског језика, а са којима се сусрећу у модерном грчком језику, као што су дентални фрикативи /θ/ и /ð/ и веларни фрикатив /γ/, док ће се истовремено вршити евалуација супрасегменталних карактеристика, као што су акценат, интонација и ритам. У фокусу кандидаткињиног истраживања биће јасноћа и разумљивост говора, са циљем испитивања утицаја који страни изговор може имати на разумевање и усмену комуникацију. Додатно, у обзир ће узети значајне концепте у усвајању језичких структура страног језика, као што су интерференција изворног језика, позитивни и негативни језички трансфер, међујезик, хиперкорекција и фосилизација. Најзад, у обзир ће бити узет и значај афективних фактора налик на трему, приликом усмене продукције.

4.3. ОСНОВНЕ ХИПОТЕЗЕ

Водеће хипотезе су следеће:

1. Србофони студенти модерног грчког језика на А1 нивоу ЗЕОЈ-а имају изражене изговорне особине неизворних говорника модерног грчког језика.
2. Србофони студенти модерног грчког језика на А1 нивоу ЗЕОЈ-а имају одређене потешкоће приликом продукције гласова који нису део основног фонетског апарата њиховог изворног, српског језика.
3. Приликом говора на модерном грчком језику долази до негативног језичког трансфера на фонетском нивоу, посебно по питању консонаната.
4. Експлицитне инструкције и систематично увежбавање изговора одређених гласова на модерном грчком језику доприносе побољшању изговора гласова модерног грчког језика.
5. Студенти који у току наставе експлицитно увежбавају изговор имају нижи степен нестандардног изговора приликом усмене продукције, чак и на вишим нивоима језичке комуникативне компетенције и након завршетка циклуса експлицитних инструкција.

4.4. ЦИЉ ИСТРАЖИВАЊА И ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Циљ ове дисертације јесте да се, уз ослањање на начела и теорије о усвајању другог и страног језика, ближе испитају развијање фонетско-фонолошке компетенције и изговор србофоних студената неохеленских студија. Главни фокус кандидаткињиног истраживања јесу испитивање утицаја експлицитне наставе фонетике и фонологије, употребе специфичних задатака за увежбавање изговора као и иновативних метода на развијање изговора. Будући да ће усмена продукција испитаника бити снимана, секундарни циљ јесте да се по први пут

формира база говора србофоних студената модерног грчког језика, која се може користити у истраживачке сврхе и након израде ове дисертације. Додатни допринос огледа се и у следећем:

1. Спровођење контрастивне анализе и излагање теоријског прегледа који наставницима модерног грчког као страног језика може пружити увид у фонетско-фонолошке категорије које су захтевне за србофоне говорнике.
2. Предлагање, обликовање и укупна дидактизација вежби, техника и мултимедијалног садржаја који се може укључити у наставу фонетике и фонологије на А0 и А1 нивоу модерног грчког језика.

Податке који ће бити прикупљени у овом истраживању кандидаткиња ће упоредити са онима који су добијени у раније спроведеним истраживањима у овој области, како би на систематичнији начин сагледала утицаје експлицитне наставе фонетско-фонолошких особености на развијање изговора у модерном грчком језику од стране србофоних студената. Када је реч о контрастивним истраживањима модерног грчког и српског језика у овој области, она нису до сада била превише у фокусу истраживача, те ће из тог разлога анализа резултата посебно допринети бољем разумевању фонетско-фонолошких карактеристика модерног грчког језика код србофоних говорника. Најзад, очекивани резултати истраживања допринеће унапређењу универзитетске наставе модерног грчког језика, с обзиром на то да ће бити од користи свим наставницима у обликовању и спровођењу нових техника за савладавање фонетско-фонолошких категорија, а посебно оних за које ће се испоставити да су изузетно захтевне за србофоне говорнике.

4.5. ПЛАН РАДА И МЕТОДЕ ИСТРАЖИВАЊА

Радни план садржаја докторске дисертације обухвата шест основних целина. Теоријске поставке дисертације заснивaће се на фонетици, фонологији и теоријама о развоју усмене продукције на другом и страном језику, укључујући теорије о страном изговору.

Конкретније, у првом делу дисертације биће изложена теорија међујезичке фонологије, феномен страног нагласка, теорије о усвајању фонетског система страног језика као и фактори који утичу на овај процес. Затим ће уследити теорије о продукцији говора као и представљање модела учења говора. Додатно, биће објашњени феномени интерференције, позитивног и негативног трансфера, хиперкорекције и фосилизације на фонетско-фонолошком нивоу.

Други део дисертације обухватиће контрастивну анализу фонетских система модерног грчког и српског језика, са циљем идентификовања сличности и разлика које могу утицати на развој фонетско-фонолошке компетенције, као и на изговор.

Трећи део ће обухватити анализу уџбеника за усвајање модерног грчког као страног језика на нивоима А0 и А1 (ЗЕОЈ) језичке комуникативне компетенције, ради препознавања броја и типова вежби којима се развија фонетско-фонолошка компетенција ученика.

У четвртом делу ће детаљно бити представљена методологија, околности и начин спровођења истраживања, док ће се у петом делу дискутовати о добијеним резултатима. Шести део дисертације обухватиће закључке као и дидактичке импликације, уз пружање конкретних предлога за наставу фонетике и фонологије и поучавање србофоних говорника изговору модерног грчког језика као страног.

У истраживању ће учествовати генерација студената која ће своје студије започети у октобру 2023. године, како би се ближе испитао процес формирања фонетско-фонолошких категорија приликом првог контакта са новим страним, односно модерним грчким језиком. Студенти ће бити подељени у две групе (експерименталну и контролну), које ће похађати исти број часова модерног грчког језика на недељном нивоу, у трајању од једног семестра, односно три месеца. Приликом поделе водиће се рачуна о максималној могућој упоредивости група, узимајући у обзир етнобиографске податке као и успех студената у досадашњем учењу страних језика (број поена на пријемном испиту и средња оцена из језичких предмета у школи).

Контролна група ће пратити програм утврђен курилукумом, који је и до сада спровођен у настави, док ће експерименталној групи, поред утврђеног курикулума, на сваком часу бити представљена експлицитна објашњења и посебно обликовани задаци за увежбавање говора.

Тестирање ће бити извршено у два наврата – на крају првог (зимског) и на крају другог (летњег) семестра, са циљем праћења напретка студената. Евалуација ће бити вршена два пута, како би се проверило да ли експериментална група, која је пратила експлицитне инструкције, показује напредак по питању изговора и након престанка ових инструкција, на вишим нивоима језичке комуникативне компетенције, односно да ли оне имају далекосежан ефекат. Евалуација ће се вршити у току усменог испита из предмета „Савремени грчки језик Г-1“ и „Савремени грчки језик Г-2“ на два начина – задатком читања текста као и задатком усмене продукције на одређену тему, са унапред предвиђеним кључним речима.

Евалуацију ће вршити четири изворна говорника модерног грчког језика. Два евалуатора ће бити страни лектори на Катедри за неохеленске студије који ће евалуацију вршити на основу унапред утврђеног евалуационог процеса, оформљеног по угледу на истраживања овог типа, користећи скалу за евалуацију изговора и изражености страног нагласка. Евалуација ће подразумевати процену нивоа у којем су усвојене сегменталне и супрасегменталне карактеристике, нивоа перципираног страног изговора (perceived foreign accent), као и јасноће и разумљивости говора (comprehensibility and intelligibility). Истраживање ће се вршити у учионици у сврху укључивања афективног фактора треме. Додатно, у евалуацију ће бити укључена и два изворна говорника грчког језика који се не баве наставом језика и нису лингвистички обучени, како би се у обзир узела перцепција говора србофоних студената као и то на који начин њихове изговорне особености могу утицати на разумевање у реалним говорним ситуацијама.

Поред тога, у току семестра у којем се уводе нове инструкције и вежбе водиће се евиденција напретка студената, чиме ће бити укључени и елементи акционог истраживања. Сви прикупљени подаци ће након завршетка експеримента бити анализирани уз помоћ статистичког пакета SPSS, како би се извели закључци о утицају експлицитне наставе фонетике и фонологије и увежбавања изговора, на основу којих ће бити изведене и дидактичке импликације.

4.6. ПРЕЛИМИНАРНИ СПИСАК ЛИТЕРАТУРЕ

1. Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, Α., Βλέτση Ε., Μητσιάκη Μ., Μποζονέλος Β., Χουμά, Β. (2012). Τα γλωσσικά λάθη μαθητών της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας και ο ρόλος της Γ1 στις πολυπολιτισμικές τάξεις του Γυμνασίου. Στο: *Selected Papers of the 10th ICGL* (*Διεθνές συνέδριο Ελληνικής Γλωσσολογίας*), Κομοτηνή: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, (597−612).
2. Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, Α., Μητσιάκη, Μ., Βλέτση, Ε. (2008). Φωνητικά, φωνολογικά και μορφολογικά θέματα για τη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας. Στο: *Οδηγός Επιμόρφωσης: Διαπολιτισμική Εκπαίδευση και Αγωγή, έργο «Ένταξη παιδιών παλιννοστούντων & αλλοδαπών στο σχολείο για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Γυμνάσιο)»*, Τμήμα Φιλοσοφίας & Παιδαγωγικής, Α.Π.Θ. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Λιθογραφία, (159−176).
3. Arvaniti, A. (1999). Standard Modern Greek. *Journal of the International Phonetic Association*, *29*(2), 167–172.
4. Arvaniti, A. (1987). *The Timing of Consonant Clusters: A Study of Initial Consonant Clusters in Modern Greek* [M.Phil. dissertation, University of Cambridge].
5. Arvaniti, A. (1991). *The phonetics of Greek rhythm and its Phonological Implications* [Ph.D. dissertation, University of Cambridge].
6. Arvaniti, A. (1999). Pronunciation and Intonation [in Greek]. In: *Threshold for Modern Greek*, vol. A, Strasbourg: Council of Europe Publishing, (159−167).
7. Arvaniti, A., Joseph, B. (2000). Variation in voiced stop prenasalization in Greek. *Glossologia, A Greek Journal for General and Historical Linguistics*, *11*(12), 131–166.
8. Arvaniti, A. (2007). Greek phonetics: The state of the art. *Journal of Greek Lingusitics, 8*, 97–208.

9. Батас, А. (2007). *Квантитативне и спектралне карактеристике консонаната српског књижевног језика* [мастер рад, Филолошки факултет Универзитета у Београду].
10. Батас, А. (2012). Акустичка анализа консонаната – неки методолошки проблеми. *Научни састанак слависта у Вукове дане, 41*(3), 300–318.
11. Батас, А. (2013). Трајање консонаната у интервокалском положају. *Научни састанак слависта у Вукове дане*, *42*(3), 139–152
12. Батас, А. (2020). Спектралне карактеристике (прет)палаталних фрикатива и африката у српском језику: прелиминарни налази. У: *Зборник радова са научног скупа „Актуелна питања фонетике и фонологије српског језика“*, Андрићев институт: Андрићград – Вишеград, (63–78).
13. Белић, А. (1972). *Основи историје српскохрватског језика I – Фонетика*. Београд: Научна књига.
14. Beljić, I. (2012). Afrikate u srpskom i španskom: u prilog transkripciji španske afrikate ’ch’ srpskom grafemom ’ć’. *Anali Filološkog fakulteta, XXIV*(2), 59–95.
15. Bent, T., Bradlow, A. R. (2003). The interlanguage speech intelligibility benefit. *The Journal of the Acoustical Society of America, 114*(3), 1600–1610.
16. Bjelaković, A. (2018). *Vokali savremenog standardnog britanskog izgovora i njihovo usvajanje kod izvornih govornika srpskog jezika* [doktorska disertacija, Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu].
17. Bisson, M. Kukona, A., Lengeris, A. (2021). An Ear And Eye For Language: Mechanisms Underlying Second Language Word Learning. *Bilingualism: Language and Cognition, 24*, 549–568.
18. Божовић, Д. (2016). Настава новоштокавског акцента за странце. У: *Српски као страни језик у теорији и пракси III*, Београд: Филолошки факултет, (95−113).
19. Broselow, E. (1999). Stress, epenthesis, and segment transformation in Selayarese loans. In: *Annual Meeting of the Berkeley Linguistics Society, 25*(1), (311−325).
20. Brown, C. (2000). The interrelation between speech perception and phonological acquisition from infant to adult. *Second language acquisition and linguistic theory*, *1*, 4–64.
21. Burrill, C. (1985). The sensitive period hypothesis: A review of literature regarding acqui-sition of a native-like pronunciation in a second language. Paper presented at a meeting of the TRI-TESOL Conference. Bellevue: WA.
22. Cichocki, W., House, A., Kinloch, A., Lister, A. C. (1999). Cantonese speakers and the acquisition of French consonants. *Language learning*, *49*, 95–121.
23. Chomsky, N., Halle, M. (1968). *The Sound Pattern of English.* Harper and Row: New York.
24. Colantoni, L., Steele, J., Escudero, P. (2015). *Second Language Speech*. Cambridge: Cambridge University Press.
25. Corder, S. (1975). Error analysis, interlanguage and second language acquisition. *Language teaching*, *8*(4), 201–218.
26. Дурбаба, О. (2011). *Теорија и пракса учења и наставе страних језика*. Београд: Завод за уџбенике.
27. Edwards, J., Zampini, M. (Eds.). (2008). *Phonology and second language acquisition* (Vol. 36). John Benjamins Publishing.
28. Eckman, F. (1977). Markedness and the contrastive analysis hypothesis. *Language learning*, *27*(2), 315–330.
29. Ellis, R. (1997). *Second language acquisition*. Oxford: Oxford University Press.
30. Elsafoury, Y. (2018). *Συγκριτική μελέτη φωνολογίας και φωνητικής στην Ελληνική και την Αραβική: Θεωρητική προσέγγιση και διδακτικές προτάσεις* [διπλωματική εργασία, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Φιλολογίας, Τομέας Γλωσσολογίας].
31. Flege, J. (1993). Production and perception of a novel, second-language phonetic contrast. *The Journal of the Acoustical Society of America*, *93*(3), 1589–1608.
32. Flege, J. (1995). Assessing constraints on second-language segmental production and perception. In: *Phonetics and phonology in language comprehension and production: Differences and similarities*, *6*, (319–355).

33. Gallardo del Puerto, F., García Lecumberri, M., Gómez Lacabex, E. (2015). The assessment of foreign accent and its communicative effects by naïve native judges vs. experienced non-native judges. *International Journal of Applied Linguistics, 25*(2), 202–224.
34. Gass, S., Selinker, L. (Eds.). (1992). *Language transfer in language learning: Revised edition* (Vol. 5). John Benjamins Publishing.
35. Γεωργογιάννης, Π. (2000). *Θεωρία και πρακτικές προσεγγίσεις για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας*. Πάτρα: Αχαϊκές.
36. Hayes, B. (2001). *Introductory phonology*. John Wiley & Sons.
37. Holton, D., Mackridge, P., Philippaki-Warburton, I. (2012). *Greek: A comprehensive grammar of the modern language*. London: Routledge.
38. Hummel, K., French, L. (2010). Phonological memory and implications for the second language classroom. *Canadian Modern Language Review*, *66*(3), 371–391.
39. Householder, F. (1964). Three dreams of Modern Greek phonology. *Word*, *20*(2), 17–27.
40. Θεμιστοκλέους, Χ. (2011). *Εισαγωγή στη φωνητική και στη φωνολογία*. Λευκωσία: ΑΠΚυ.
41. Ingram, D., David, I. (1989). *First language acquisition: Method, description and explanation*. Cambridge university press.
42. Jakobson, R., Halle, M. (1956). *Fundamentals of Language.* Mouton: The Hague.
43. Јакобсон, Р. (1986). *Шест предавања о звуку и значењу*. Књижевна заједница Новог Сада.
44. Jang, M. (2019). *The Effect of Phonetic Training on the Perception and the Production of L1-Related Difficult Sounds in ESL* [Graduate Thesis: West Virginia University].
45. Jerotijević, D. (2013). Teachers' response to Serbian EFL learners' pronunciation errors. *Romanian Journal of English Studies*, *10*(1), 99–112.
46. Jerotijević Tišma, D. (2016). Serbian EFL teachers' attitudes regarding their students' pronunciation problems and strategies for overcoming them. *Inovacije u nastavi-časopis za savremenu nastavu*, *29*(2), 67–80.
47. Јеротијевић Тишма, Д. (2017). *Перцепција и продукција консонантског система у енглеско-српској међујезичкој фонологији* [докторска дисертација, Универзитет у Крагујевцу].
48. Jerotijević Tišma, D. (2018). A comparison of two different approaches in teaching and assessing young EFL learners'pronunciation. *Philologia mediana*, *10*(10), 625–641.
49. Jerotijević Tišma, D. (2021). Can audio-visual training equally affect phonemic and phonetic contrasts? An example of L2 fricative production. *Nasledje, 48*, 317–335.
50. Jerotijevic Tisma, D. (2022). The Relationship Between Phonetics Learning Anxiety and Serbian EFL Students' Test Performance. *Uzdanica – časopis za jezik, književnost i pedagoške nauke, XIX*(1), 141–154.
51. Jesney, K. (2004). The use of global foreign accent rating in studies of L2 acquisition, In: *University of Calgary Language Research Centre Reports*, 1–44.
52. Јокановић-Михајлов, Ј. (2017). Фонетика, фонологија и прозодија српског језика– актуелно стање и развојне перспективе. *Јужнословенски филолог*, *73*, 207–228.
53. Jones, R. (1997). Beyond "listen and repeat": Pronunciation teaching materials and theories of second language acquisition. *System*, *25*(1), 103–112.
54. Kartushina, N., Hervais-Adelman, A., Frauenfelder, U., Golestani, N. (2015). The effect of phonetic production training with visual feedback on the perception and production of foreign speech sounds. *The journal of the acoustical society of America*, *138*(2), 817–832.
55. Kissling, E. (2015). Phonetics instruction improves learners' perception of L2 sounds. *Language teaching research*, *19*(3), 254–275.
56. Костић, А., Стојичић, В. (2021). Ставови студената неохеленистике о примени ИКТ алата у развијању фонолошке компетенције. *Узданица – часопис за језик, књижевност и педагошке науке, XVIII*(2), 329–342.
57. Костић, А. (2021). Интерференција српског у писаној продукцији модерног грчког језика као страног. У: *Савремена проучавања језика и књижевности, XII*/1, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, (333–348).
58. Костић, А. (2022). Фонетске грешке и хиперкорекција личних имена и топонима у модерном грчком као страном језику. *Методички видици, 13*, 207–232.

59. Костић, А., Бабић, М. (2019). Језичка анксиозност: говорна продукција у настави модерног грчког као страног језика. У: *Језици и културе у времену и простору*, VIII/2 (455–468). Филозофски факултет, Нови Сад.
60. Kovač, A., Marković, M. (2018). A Rule-Based Syllabifier for Serbian. In: *Proceedings of Conference on Language Technologies & Digital Humanities*, Ljubljana, Slovenia, (140–146).
61. Krashen, S. (1982). *Principles and Practice in Second Language Acquisition.* Pergamon: FairviewPark.
62. Λαμπροπούλου, Μ., Στόιτσιτς, Β. (2019). <δ> ή <ντ>; <θ> ή <τ>; <γ> ή <γκ>; Συστηματικά λάθη κατά την εκμάθηση του ορθογραφικού συστήματος της ελληνικής γλώσσας από σερβόφωνους φοιτητές. Paper presented at the International Conference on Greek Linguistics (ICGL14), Patras, Greece.
63. Ladefoged, P. (2011). *Phonetic Data Analysis: An Introduction to Fieldwork and Instrumental Techniques*. Blackwell Publishing.
64. Ladefoged, P. (2012). *Εισαγωγή στη φωνητική* (μτφ. Μ. Μπαλτατζάνη). Αθήνα: Πατάκη.
65. Lado, R. (1957). *Linguistics across cultures*. Ann Arbor: University of Mochigan Press.
66. Larsen-Freeman, D. (2000). *Techniques and Principles in Language Teaching*. Oxford: Oxford University Press.
67. Lengeris, A. (2009). *Individual differences in second-language vowel learning* [Doctoral Dissertation: University College London].
68. Lengeris, A. (2018). Computer-based auditory training improves second-language vowel production in spontaneous speech. *The Journal of the Acoustical Society of America, 144*(3), 165–171.
69. Lengeris, A., Nicolaidis, K. (2015). Effect of phonetic training on the perception of English consonants by Greek speakers in quiet and noise. *POMA, 22*, 060002.
70. Levis, J., Moyer, A. (2014). Future directions in the research and teaching of L2 pronunciation. In: *Social dynamics of second language accent*, Boston, MA: DeGruyter Mouton, (275–291).
71. Lin, Y. (2001). *Interlanguage variability: Studies on L2 consonant cluster simplification*, [Doctoral dissertation, National Tsing Hua University].
72. Μαγουλά, Ε. (2010). *Η συνάρθρωση στην Νέα Ελληνική. Τυπολογικές και διδακτικές προσεγγίσεις.* Αθήνα: Γρηγόρης.
73. Μαγουλά, Ε. (2015). Φωνητική-Φωνολογία στη γλωσσική διδασκαλία: τι έγινε, τι δεν έγινε και τι θα πρέπει να γίνει. *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, *59*, 41–56.
74. Μαγουλάς, Γ., Μαγουλά, Ε. (2017). Θέματα συγχρονικής και διαχρονικής Φωνολογίας. Στο: *Ελληνικά Ακαδημαϊκά Ηλεκτρονικά Συγγράμματα και Βοηθήματα (Κεφ. Φωνολογία)*.
75. Malikouti-Drachman, A. (2002). Greek phonology: A contemporary perspective. *Journal of Greek Linguistics*, *2*(1), 187–243.
76. Mennen, I., Okalidou, A. (2006). Acquisition of Greek phonology: an overview, In: *QMU Speech Science Research Centre Working Papers*.
77. Милетић, Б. (1933). Изговор српскохрватских гласова, У: *Српски дијалектолошки зборник, V,* Београд.
78. Miletić, B. (1960). *Osnovi fonetike srpskog jezika*. Beograd: Naučna knjiga.
79. Milošević, N., Vuković, M., Ristić, I. (2022). Phonemic Awareness as an Indicator of Preliteral Abilities in Serbian Speaking Children With and Without Specific Language Impairment. *Иновације у настави, XXXV*(1), 118–131.
80. Μήτσης, Ν. (2019). *Γλώσσα, γλωσσολογία και γλωσσική διδασκαλία*. Εκδόσεις Γρηγόρη.
81. Μητσιάκη, Μ. (2014). *Φωνολογική διαβάθμιση των# CC της ΝΕ: γραμματική μοντελοποίηση και διδακτικές εφαρμογές για την ελληνική ως Γ2* [Doctoral dissertation, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Φιλολογίας, Τομέας Γλωσσολογίας].
82. Μπέλλα, Σ. (2011). *Η δεύτερη γλώσσα: κατάκτηση και διδασκαλία*. Πατάκης.
83. Μποτίνης, Α. (2011). *Φωνητική της Ελληνικής*. Αθήνα: ISEL editions.
84. Nespor, M. (2013). *Φωνολογία*. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.
85. Neufeld, G. (1980). On the adult's ability to acquire phonology. *TESOL Quarterly, 14*, 285–298.
86. Newton, B. (1972). *The generative interpretation of dialect: A study of Modern Greek phonology* (Vol. 8). CUP Archive.

87. Nikolaidou A., Sfakianaki A., Vlahavas G., Kafentzis G. (2019). An acoustic analysis of Greek voiceless stops. In: *Proceedings of the 19th International Congress of Phonetic Sciences. Melbourne – Australia*, (1184–1188).
88. Новаковић, С. (1873). Физиологија гласа и гласови српског језика. *Гласник Српског ученог друштва, XXXVII*, 1–108.
89. Nurhayati, D. (2019). Students' Perspective on Innovative Teaching Model Using Edmodo in Teaching English Phonology: "A Virtual Class Development". *Dinamika Ilmu*, *19*(1), 13–35.
90. Odden, D. (2005). *Introducing Phonology*. Cambridge: Cambridge University Press.
91. Петровић, Д., Гудурић, С. (2010). *Фонологија српскога језика*. Београд: Институт за српски језик САНУ.
92. Piccinini, P., Arvaniti, A. (2014). Accessing cross language categories in learning a third language. In: *Proceedings of the 38th annual Boston University Conference on Language Development*, (342–354).
93. Purcell, E. Suter, R. (1980). Predictors of pronunciation accuracy: a reexamination. *Language Learning,* 30 (2), 271–287.
94. Ρεβυθιάδου, Α. (2021). *Εισαγωγή στη φωνολογία*. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών.
95. Ρεβυθιάδου, Α., Σπυρόπουλος, Β. (2013). *Αντιπαραβολική μελέτη γραμματικών δομών Αλβανικής – Ελληνικής*. Θεσσαλονίκη: Ειδικός Λογαριασμός Κονδυλίων Έρευνας Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.
96. Ρεβυθιάδου, Α., Σπυρόπουλος, Β. (2013). *Αντιπαραβολική μελέτη γραμματικών δομών Ρωσικής – Ελληνικής*. Θεσσαλονίκη: Ειδικός Λογαριασμός Κονδυλίων Έρευνας Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.
97. Ρεβυθιάδου, Α., Τζακώστα Μ. (2007). *Η φωνολογία στη διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης γλώσσας*. Εκδόσεις Πατάκη.
98. Saville-Troike, M., Barto, K. (2013). *Introducing second language acquisition*. Cambridge: CUP.
99. Σετάτος, Μ. (1973). *Φωνολογία της Κοινής Νεοελληνικής*. Αθήνα: Παπαζήση.
100. Silbert, N., Smith, B., Jackson, S., Campbell, S., Hughes, M., Tare, M. (2015). Non-native phonemic discrimination, phonological short-term memory, and word learning. *Journal of Phonetics*, *50*, 99–119.
101. Silveira, R. (2002). Pronunciation instruction classroom practice and empirical research. *Revista Linguagem & Ensino*, *5*(1), 93–126.
102. Симић, Р., Остојић, Б. (1996). *Основи фонологије српског књижевног језика*. Универзитет у Београду.
103. Snow, C., Hoefnagel-Hohle, M. (1977). Age differences in the pronunciation of foreign sounds. *Language and Speech,* 20, 357–365.
104. Southwood, M., James, E. (1999). Scaling foreign accent: Direct magnitude estimation versus interval scaling. *Clinical Linguistics & Phonetics*, *13*(5), 335–349.
105. Стевановић, М. (1975). *Увод. Фонетика. Морфологија*. Београд: Научна књига.
106. Стојичић, В. (2016). *Рецептивне језичке активности у универзитетској настави страног језика – релације између модерног грчког и српског језика* [докторска дисертација, Београд: Филолошки факултет].
107. Стојичић, В., Костић, А. (2021). Улога приручника у развијању фонолошке компетенције код србофоних говорника модерног грчког као страног језика. *Књижевност и језик, 68*(2), 331–342.
108. Stojičić, V., Lampropoulou, M. (2020). Do you speak Greek? A case study of L2 Serbian learners of Greek. *TEME*, *XLIV*(1), 251–266.
109. Стојичић, В., Милановић, А. (2014). Продуктивне језичке активности у настави модерног грчког језика као страног. У: *Језици и културе у времену и простору, III*, Нови Сад: Филозофски факултет, (659–669).
110. Subotić, L., Sredojević, D., Bjelaković, I. (2012). *Fonetika i fonologija: ortoepska i ortografska norma standardnog srpskog jezika*. Novi Sad: Filozofski fakultet.

111. Talić, A. (2011). Phonotactic differences between English and Bosnian/Croatian/Serbian: A dependency phonology approach to “onsets”. In: *Zbornik radova Pedagoškog fakulteta u Zenici*, (197–212).
112. Tarone, E. (1978). The phonology of interlanguage. In: *Understanding Second and Foreign Language Learning,* Newbury House: Rowley, MA, (15–33).
113. Τοκατλίδου, Β. (1999). *Εισαγωγή στη διδακτική των ζωντανών γλωσσών: προβλήματα – προτάσεις*. Εκδόσεις Οδυσσέας.
114. Trampan, M. (2007). *Phonotactic Constraints on Consonant Clusters in Second Language Acquisition* [Master’s Thesis, Utrecht University, The Netherlands].
115. Trofimovich, P., Gatbonton, E. (2006). Repetition and focus on form in processing L2 Spanish words: Implications for pronunciation instruction. *The Modern Language Journal*, *90*(4), 519–535.
116. Tronnier, M., & Zetterholm, E. (2015). Foreign accent: influences of the sound system of Serbian on the production of Swedish L2. *Working papers/Lund University, Department of Linguistics and Phonetics*, *55*, 95–100.
117. Tsiartsioni, E. (2011). Can pronunciation be taught? Teaching English speech rhythm to Greek students. *Selected papers on theoretical and applied linguistics*, *19*, 447–458.
118. Τζωρτζάτου, Κ. (2012). *Ορθογραφικά λάθη ελλήνων και αλλοδαπών μαθητών Δημοτικού* [Μεταπτυχιακή Εργασία,Τμήμα Φιλολογίας, Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Πατρών].
119. Vervitis, N., Kapourcatsidou, M., Stojičić, V. (2012). Issues of interlanguage in writing: the case of L2 Serbian learners of Greek, In: *Selected Papers of the 10th ICGL*, Komotini: Democritus University of Thrace, (717–724).
120. Vukelić, M. (2009). Povodom prevoda Trijandafilidijeve *Male novogrčke gramatike*, Beograd: *Lucida Intervalla*, 38, Beograd, 85–95.
121. ZEOJ (2003). *Zajednički evropski okvir za žive jezike, učenje, nastava, ocenjivanje*, Podgorica: Ministarstvo prosvjete i nauke.
122. Qizi, O., Anatolevna, Y. (2020). The Role of Phonetics in Languages Teaching. *Science and Education*, *1*(2), 495–500.

V ЗАКЉУЧАК О ОЦЕНИ НАУЧНЕ ЗАСНОВАНОСТИ ТЕМЕ

Увидом у биографију и библиографију Комисија констатује да кандидат **мср Антонина Костић** испуњава све услове за израду докторске дисертације.

Комисија констатује да **др Војкан Стојичић** испуњава услове предвиђене Стандардима за акредитацију студијских програма докторских академских студија и сагласан је да за предложену тему буде ментор.

На основу свега наведеног о предмету, хипотезама, постављеним циљевима, методу рада и очекиваним резултатима, Комисија констатује да је предложена тема **„Утицај експлицитног поучавања изговора на развој фонетско-фонолошке компетенције србофоних студената модерног грчког језика“** својом сложеношћу, актуелношћу и значајем за научну област којој припада подобна за израду докторске дисертације.

Комисија за оцену научне заснованости теме докторске дисертације предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе одлуку о прихватању позитивног Извештаја о оцени научне заснованости теме „Утицај експлицитног поучавања изговора на развој фонетско-фонолошке компетенције србофоних студената модерног грчког језика“, коју је предложио кандидат мср Антонина Костић, да за ментора именује др Војкана Стојичића и да је, у складу са прописима, упути Већу научних области друштвено-хуманистичких наука Универзитета у Београду на разматрање.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ:

1. _____
др Анка Рађеновић, доцент
председник Комисије

2. _____
др Оливера Дурбаба, редовни професор
члан Комисије

3. _____
др Весна Крајишник, ванредни професор
члан Комисије

4. _____
др Лидија Митић, доцент
члан Комисије